

Column

Bedrijfseconomie + bedrijfskunde = bedrijfswetenschappen

Sytse Douma

Enkele jaren geleden besloot de vakgroep bedrijfseconomie in Tilburg om voor alle medewerkers Engelstalige visitekaartjes te drukken. Daarbij deed zich direct de vraag voor hoe de aanduiding bedrijfseconomie moest worden vertaald. Business economics zou evenals managerial economics een heel verkeerde indruk wekken: dat zou in de VS en in Engeland worden geïnterpreteerd als toepassingen van de prijstheorie op vraagstukken die voor individuele ondernemingen van belang zijn. Onze keuze was snel gemaakt; business administration vonden wij een veel betere aanduiding voor ons vakgebied dan business economics. Onze faculteit zou logischerwijs dan moeten heten: School of Economics and Business Administration. De economische faculteit in Limburg noemt zich in het Engels inderdaad zo. In Rotterdam en in Groningen is dat wat moeilijker, omdat bedrijfskunde in het Engels uiteraard ook business administration wordt. Aan de Erasmus Universiteit en aan de RUG zou je dan een School of Economics and Business Administration en een School of Business Administration hebben.

Ik denk dat je zowel bedrijfseconomie als bedrijfskunde moet vertalen met business administration omdat bedrijfseconomie en bedrijfskunde heel dicht bij elkaar staan. Beide bestuderen het intern functioneren van bedrijven (ondernemingen én not-for-profit organisaties) én de relaties van die bedrijven met hun omgeving. Het interne functioneren van bedrijven wordt onderwezen in vakken als bijvoorbeeld interne berichtgeving (manage-

ment accounting, cost accounting), managerial finance (beoordelen investeringsprojecten, beheer werkkapitaal, liquiditeitsplanning enz.), en interne organisatie. De relatie van bedrijven met hun omgeving wordt onder meer aan studenten onderwezen in vakken als externe verslaggeving (financial accounting), vermogensmarkttheorie, externe organisatie (industrial economics of industrial organization), strategie en marketing. Al deze vakken komen ruimschoots aan bod zowel in het studieprogramma bedrijfseconomie als in het studieprogramma bedrijfskunde. Ook bij het afstuderen is de overeenkomst zeer groot. Het ontdekken van verschillen tussen de scriptie geschreven door een afstuderende bedrijfseconoom en de scriptie van een afstuderende bedrijfskundige is een heel lastige opgave. Misschien net zo moeilijk als het proeven van verschil tussen frietjes gemaakt van bintjes en frietjes gemaakt van eigenheimers.

Natuurlijk zijn er ook wel verschillen. Wie bedrijfseconomie wil gaan studeren moet eerst een propedeuse economie doen; die propedeuse bevat naast bedrijfseconomie een flinke hoeveelheid algemene economie. Wie bedrijfskunde studeert krijgt in de propedeuse naast (algemene) economie, ook inleidingen in de sociologie, psychologie en het recht. Veel bedrijfseconomen maken pas in de doctoraalfase kennis met vakken als organisatie sociologie, organisatie psychologie, priva-

Prof. Dr. S. W. Douma is hoogleraar in de Bedrijfseconomie, in het bijzonder de Organisatie van de Onderneming, aan de Katholieke Universiteit Brabant.

recht en fiscaal recht. Deze vakken zijn (althans in Tilburg) niet voor iedere bedrijfseconoom verplicht maar worden wel heel vaak gekozen als keuzevak.

Al met al zijn de overeenkomsten tussen bedrijfs-economie en bedrijfskunde zeer groot. De verschillen die er zijn zijn van beperkte omvang. Nu zullen sommige bedrijfskundigen mij zeker tegenwerpen: wij, bedrijfskundigen, zijn interdisciplinair én praktijkgericht. Daarop zou ik dan antwoorden: wij, bedrijfseconomen, zijn in meerderheid ook interdisciplinair. Dat geldt zeker voor de vakgebieden organisatie en management en marketing. Maar ook in vakgebieden als interne en externe verslaggeving spelen gedragswetenschappelijke en juridische aspecten een stevig woordje mee. En wij bedrijfseconomen zijn zeker praktijkgericht. Negenennegentig procent van onze afgestudeerden vindt (snel) een baan in het bedrijfsleven (daaronder begrepen ziekenhuizen en andere not-for-profit organisaties).

Bedrijfseconomie en bedrijfskunde hebben natuurlijk ook een relatie met de algemene economie. Het grote verschil tussen bedrijfseconomie en bedrijfskunde enerzijds en algemene economie anderzijds is het studie-object. Voor de bedrijfseconomie en bedrijfskunde is dat het functioneren van het individuele bedrijf, voor de algemene economie het functioneren van de volkshuishouding en van afzonderlijke markten. Als bedrijfseconomen of bedrijfskundigen de relaties van een bedrijf met de omgeving gaan bestuderen dan ontkomen ook zij niet aan het bestuderen van de werking van markten. Heel duidelijk komt dat tot uitdrukking in de moderne vermogensmarkttheorie. In die theorie vinden micro-economen, bedrijfseconomen en bedrijfskundigen elkaar.

Maar bedrijfseconomie en bedrijfskunde hebben ook belangrijke raakvlakken met andere disciplines, zoals de psychologie (denk aan de theorie inzake consumentengedrag), de sociologie (vooral organisatiesociologie) en het recht. De banden die er zijn tussen bedrijfseconomie en algemene economie (en ook tussen bedrijfs-

kunde en algemene economie) zijn geen doorslaggevende redenen om bedrijfseconomie en algemene economie bijeen te houden in één faculteit. Formeel (in de zin van het Academisch Statuut) is er zelfs sprake van één studierichting economie, met specialisaties algemene economie en bedrijfseconomie. Feitelijk is er in de economische faculteiten na de propedeuse natuurlijk sprake van een studierichting algemene economie en een studierichting bedrijfseconomie.

Het lijkt mij logisch dat de studierichtingen bedrijfseconomie en bedrijfskunde op den duur worden samengevoegd in één faculteit: de faculteit der bedrijfswetenschappen. Zo'n faculteit zou twee studierichtingen moeten kennen: economische bedrijfskunde en sociale bedrijfskunde, ongeveer te vergelijken met wat wij nu bedrijfseconomie en bedrijfskunde noemen. Ook de studierichting bestuurlijke informatiekunde, die wij in Tilburg kennen, en de post-doctorale opleiding accountancy zouden in de faculteit der bedrijfswetenschappen thuishoren. In de economische faculteit blijven dan over de studierichting algemene economie en de studierichting econometrie.

Ik nodig u, lezers van het MAB, graag uit om eens op dit idee te reageren.

Van de redactie

De hierna volgende artikelen van respectievelijk de heren Prof. Dr. L. Traas, Drs. J. G. Groeneveld, Prof. Dr. J. Klaassen en Dr. J. C. Brezet zijn bewerkingen van de door hen op het fma-congres d.d. 6 juni 1991 uitgesproken lezingen.